

Nr 5.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen; given
Stockholms slott den 21 november 1925.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen.

GUSTAF.

Torsten Nothin.

Förslag
till
Lag
om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen.

Härigenom förordnas, att 5 kap. 14—18 §§ och 6 kap. 7 § strafflagen skola erhålla nedan angivna ändrade lydelse samt att i förstnämnda kapitel skola införas fem nya paragrafer, betecknade 19—23 §§, av den lydelse nedan angives:

5 KAP.

14 §.

Straff vare förfallet för brott, som ej blivit åtalat:

1. inom tjugufem år, om enligt lag straffarbete på livstid kan följa å brottet;
2. inom femton år, om det högsta straff, varmed brottet är i lag belagt, är straffarbete på viss tid över åtta år;
3. inom tio år, om högsta straffet är straffarbete över två men icke över åtta år;
4. inom fem år, om högsta straffet är straffarbete icke över två år;
5. inom två år, om brottet ej är belagt med svårare straff än fängelse.

15 §.

För brott, som av ämbetsman begås i ämbetet, vare straffet förfallet, om åtal ej blivit anställt inom två år, där brottet i lagen med endast bötesstraff belagt är, eller inom fem år, där brottet är av den beskaffenhet, som i 25 kap. 17 § förmåles.

För andra brott, som av ämbetsman begås i ämbetet, vare, där ej annorlunda stadgat är, straffet förfallet, om brottet icke blivit åtalat inom tio år; dock skall, där straff, som i 14 § första eller andra punkten sägs, kan följa å brottet, gälla vad där stadgas.

16 §.

De i 14 och 15 §§ bestämda tider skola räknas i allmänhet från den dag brottet begicks, men i de fall, som i 15 kap. 17, 18 eller 21 § eller i 22 kap. 8 § 1 mom. sägas och ej åtalas må, innan till återgång av giftermål dömt är, från den dag domen därom vann laga kraft.

Åtal anses vara börjat, då kallelse till svaromål är den, som tilltalas skall, i laga ordning kungjord eller han för brottet häktad blivit.

17 §.

Är åtal börjat inom tid, som i 14 eller 15 § bestämmes, och har det åtal blivit avbrutet; då skall för rättigheten att åtalet fullfölja lika tid, som i samma paragrafer utsatt finnes, räknas från den dag avbrottet skedde.

18 §.

Har någon begått brott, som i 14 § första, andra eller tredje punkten sägs, och har han därefter, innan tid för åtal förflutit, ånyo förövat brott, som i lag är belagt med straffarbete över två år; då skall tid för rättigheten att det förra brottet åtala räknas från det senare brottet. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, där den brottslige, innan tid för åtal är ute, begår ytterligare brott, varå straff, som nyss är sagt, kan följa.

19 §.

I intet fall må straff ådömas, sedan trettio år, eller, där brottet enligt lag icke är belagt med straffarbete över två år, sedan femton år förflutit från dag, som i 16 § sägs.

20 §.

Ådömt straff vare förfallet, där domen ej börjat verkställas, innan nedan nämnda tider förflutit från det domen vann laga kraft:

1. trettio år, där straffarbete på livstid ådömts;
2. tjugu år, där straffarbete på viss tid över åtta år ådömts;
3. femton år, där straffarbete på längre tid än två år men icke över åtta år ådömts;
4. tio år, där straffarbete icke över två år ådömts;
5. fem år, om straffet ej var svårare än fängelse.

Huru ådömt straff tidigare kan vara förfallet, därom stadgas i särskild lag angående villkorlig straffdom.

21 §.

Är mistning av ämbete på viss tid ådömt, vare straffet förfallet, där domen ej börjat verkställas, innan fem år förflutit från det domen vann laga kraft. I avseende å avsättning gälle ej viss tid för doms verkställande.

22 §.

Skall någon undergå frihetsstraff på viss tid och varder verkställigheten avbruten, sedan straffet till en del avtjänats; då skall, för återupptagande av verkställigheten, ny tid räknas från den dag avbrottet skedde, eller, där villkorlig frigivning ägt rum men återkallats eller förklarats förverkad, från den dag, då beslut därom vann laga kraft; och varje tiden, jämlikt 20 §, beräknad med hänsyn till vad av det ådömda straffet återstår efter avdrag av vad redan blivit verkställt.

23 §.

Har straff, som i 20 § 1 mom. första, andra eller tredje punkten sägs, blivit ådömt men icke börjat verkställas, och begår den dömde, innan straffet förfallit, ånyo brott, som i lag är belagt med straffarbete över två år; då skall

för det förra straffets verkställande tid, som i nämnda lagrum stadgas, räknas från det senare brottet.

Har avbrott skett i verkställigheten av sådant straff och begår den dömden, innan tid förflutit, som i 22 § stadgas, brott, som i 1 mom. är sagt; då skall, för återupptagande av straffverkställigheten, samma tid räknas från det senare brottet.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat skall äga motsvarande tillämpning, där den dömden, innan straffet förfallit, begår ytterligare brott, som där är sagt.

6 KAP.

7 §.

Har straff förfallit eller tid till avbrutet åtals fullföljd blivit försutten, efter vad i 5 kap. 13, 14, 15, 17, 18 eller 19 § sägs; vare dock målsägande ej därigenom betaget att det skadestånd söka, vartill han eljest kan berättigad vara.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1926.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 oktober 1925.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON HANSSON, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Nothin anmäler, att sedan han på grund av nådigt bemyndigande den 28 november 1924 tillkallat professorn Johan C. W. Thyren, häradshövdingen, numera borgmästaren William Linder och borgmästaren Jakob Pettersson att såsom sakkunniga inom departementet avgiva yttrande och förslag i vissa strafflagstiftningsfrågor, de sakkunniga med skrivelse den 25 maj 1925 överlämnat av motiv åtföljt förslag till lag angående ändring i strafflagen 5 kap. 14 och följande §§ samt 6 kap. 7 §.

Föredraganden anför:

»De sakkunnigas förslag innebär huvudsakligen en utvidgning av straffpreskriptionsinstitutet. Under det att för närvarande preskription av straff endast förekommer vid mindre svåra brott, skulle enligt förslaget preskriptionen komma att omfatta alla brott. I princip ansluter jag mig till de sakkunnigas förslag. Vid behandling av nådeärenden har jag upprepade gånger erhållit bevis på bristfälligheten av gällande lag i denna del. Sålunda har under min ämbets tid nåd beviljats i åtskilliga fall av den anledning, att med hänsyn till den långa tid, som förflutit mellan brottet och straffverkställigheten, ett utkrävande av straffet syntes obilligt och ändamålslost. Benådningarna hava med undantag för ett fall skett efter enhällig tillstyrkan av högsta domstolen. Ut i två av nu åsyftade fall hade straffets verkställande redan påbörjats, och av de nådesökande hade en fått avtjäna tre månaders straffarbete och den andre nära tre månaders fängelse, innan saken kom under Kungl. Maj:ts avgörande. Båda dessa personer hade under flera år efter brottens begående (sex, respektive nio år) fört en ordentlig och hedrande vandel. I samtliga nu avsedda fall skulle på ett undantag när preskription hava inträtt jämlikt bestämmelserna i föreliggande förslag.

Vad angår detaljbestämmelserna i förslaget hava de sakkunniga såsom preskriptionstid för åtal å brott, i vilkas straffskala livstids straffarbete ingår, föreslagit tjugufem år. De sakkunniga hava såsom skäl för uppställandet av

så lång preskriptionstid anført, att benådning från livstids straffarbete gemenligen icke äger rum förrän efter minst tjugu års undergående av straffet, och syntes preskriptionstiden icke böra vara kortare än den faktiska strafftiden. Vad de sakkunniga anført därom, att benådning från livstids straffarbete gemenligen icke äger rum förrän efter minst tjugu års undergående av straffet, torde icke överensstämma med numera gällande praxis, men då i vissa fall benådning av livstidsfångar icke lærer ifrågakomma förrän efter inemot tjugufem år, har jag ej funnit skäl föreslå någon ändring i de sakkunnigas förslag härutinnan.

Preskriptionstiden för brott, vilka ej äro belagda med svårare straff än böter, har av de sakkunniga upptagits till ett år. I professor Thyrens förberedande utkast till strafflag, allmänna delen, av år 1916 samt strafflagskommissionens förslag till strafflag, allmänna delen, av år 1923 var kortaste preskriptionstid två år. Detta sammanhänger dock därmed, att sagda förslag räknat med möjligheten att en särskild lag om förseelser skulle uppställas vid sidan av den egentliga strafflagen och att i denna förseeslag skulle uppställas bland annat särskilda regler om preskription. De sakkunniga förklara nu, att det vore en ganska allmän erfarenhet i praxis, att den tvååriga preskriptionstiden för många förseelser vore olämpligt lång; den hade även majoriteten av gällande lagar mot sig. Då det icke syntes de sakkunniga möjligt att för närvarande göra någon uppdelning av bötesbrotten, hava de sakkunniga stannat vid den lösning att stadga en ettårig preskription för alla enbart med bötesstraff belagda brott.

En preskriptionstid av allenast ett år synes dock vara för kort för vissa bötesbrott. Om man tager såsom exempel ett sådant bötesbrott som oriktig deklaration, lærer det kunna inträffa, att åtal icke kan upptagas inom ett år. Dylika brott äro även av den allvarliga art, att en alltför kort preskriptionstid icke synes lämplig. Å andra sidan måste det medgivas, att en preskriptionstid av två år är alltför lång, då det gäller exempelvis vissa ordningsförseelser. Det lærer emellertid vara ganska sällsynt, att åtal för sådan förseelse anhängiggöres efter det någon mera avsevärd tid förflutit från det förseelsen begicks. Vid sådant förhållande har jag ansett tillräckliga skäl icke föreligga att för det närvarande frångå den nu gällande tvååriga preskriptionstiden för bötesbrott.

I 17 § av de sakkunnigas förslag stadgas, att om åtal börjat men avbrytes utan att den tilltalade är skuld därtill, ny tid börjar löpa från avbrottet. Är däremot den tilltalade skuld till avbrottet, får han ej tillgodoräkna sig ny preskriptionstid. Straffet kan i sådant fall endast preskriberas jämlikt 19 §. Detta överensstämmer med gällande rätt, dock att, då denna icke känner de i 19 § upptagna preskriptionstider, preskription över huvud icke inträder, om den tilltalade själv är skuld till avbrottet. I 22 § hava nu de sakkunniga upptagit stadganden om preskription vid avbrott i verkställighet av straff, och skall i detta fall ny tid löpa från avbrottet i verkställigheten oberoende av om den brottslige själv är skuld till avbrottet eller ej. Den vanligaste anledningen till avbrott i såväl åtal som verkställighet av straff torde vara, att brotts-

lingen rymmer. Ur preskriptionssynpunkt synes det knappast vara berättigat att behandla en rymning under rättegången strängare än en rymning från påbörjat straff. Antingen bör därför vid avbrott i straffverkställighet ny preskriptionstid ej börja löpa, därest den brottslige själv är skuld till avbrottet, eller ock bör jämväl vid avbrott i åtal ny tid löpa oberoende av om den brottslige är skuld till avbrottet eller ej. Då enligt gällande lag en rymning, som företages efter det dom meddelats, men innan straffet börjat verkställas, ej hindrar preskription, synes en rymning från påbörjat straff ej heller böra medföra sådan verkan. Det riktigaste lärers därför vara, att även vid avbrott i åtal låta preskriptionen löpa oberoende av om den tilltalade är skuld till avbrottet eller ej. Såsom ytterligare skäl härför kan åberopas, att den vanligaste anledningen till att åtal ej kommer till stånd torde vara, att den brottslige håller sig undan så att han ej kan häktas eller stämning delgivas honom. Den omständigheten att han sålunda själv är skuld till att åtal ej kan anhängiggöras hindrar emellertid ej preskription.

I 18 § stadgas, att om den, som begått grovt brott, ånyo begår brott av viss grövre beskaffenhet, preskriptionen avbrytes och ny tid börjar löpa från det senare brottet. Lagförslaget innehåller däremot ingen uttrycklig bestämmelse angående det fall, att den brottslige därefter, innan den nya tiden tilländalupit, begår nytt grövre brott, men av motiven synes framgå, att preskriptionen av det första brottet då bör ånyo avbrytas och ny tid för preskriptionen av detta brott börja löpa från det sista brottet. I lagen lärers böra intagas uttryckligt stadgande i sådan riktning. Enahanda förtydligande synes erforderligt vid 23 §.

Beträffande dom å mistning av ämbete på viss tid och avsättning stadgar 21 §, att viss tid för verkställighet av sådan dom ej skall gälla. Såsom motiv för detta stadgande anföra de sakkunniga, att ett sådant straff som avsättning rättsligen finge anses inträda automatiskt i och med domens lagakraftvinnande. Beträffande suspension hava de sakkunniga icke särskilt yttrat sig i motiven, och vad de sakkunniga anfört i fråga om avsättning lärers ej gälla beträffande suspension. Har dom å suspension av någon anledning ej bringats till verkställighet inom rimlig tid, synes samma skäl tala för preskription av detta straff som för preskription av straff i allmänhet. Prektionstiden lärers lämpligen kunna sättas till fem år.

I övrigt har jag låtit vidtaga vissa jämkningar i redaktionellt hänseende i de sakkunnigas förslag.»

Föredraganden uppläser härefter ett i enlighet med vad sålunda anförts upprättat förslag till *lag om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen* av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Arvid Torold.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen.

Häri genom förordnas, att 5 kap. 14—18 §§ och 6 kap. 7 § strafflagen skola erhålla nedan angivna ändrade lydelse samt att i förstnämnda kap. skola införas fem nya paragrafer, betecknade 19—23 §§, av den lydelse nedan angives:

5 KAP.

14 §.

Straff vare förfallet för brott, som ej blivit åtalat:

1. inom tjugufem år, om enligt lag straffarbete på livstid kan följa å brottet;
2. inom femton år, om det högsta straff, varmed brottet är i lag belagt, är straffarbete på viss tid över åtta år;
3. inom tio år, om högsta straffet är straffarbete över två men icke över åtta år;
4. inom fem år, om högsta straffet är straffarbete icke över två år;
5. inom två år, om brottet ej är belagt med svårare straff än fängelse.

15 §.

För brott, som av ämbetsman begås i ämbetet, vare straffet förfallet, om åtal ej blivit anställt inom två år, där brottet i lagen med endast bötesstraff belagt är, eller inom fem år, där brottet är av den beskaffenhet, som i 25 kap. 17 § förmäles.

För andra brott, som av ämbetsman begås i ämbetet, vare, där ej annorlunda stadgat är, straffet förfallet, om brottet icke blivit åtalat inom tio år; dock skall, där brottet är belagt med straff, som i 14 § första eller andra punkten sägs, gälla vad där stadgas.

16 §.

De i 14 och 15 §§ bestämda tider skola räknas i allmänhet från den dag brottet begicks, men i de fall, som i 15 kap. 17, 18 eller 21 § eller i 22 kap. 8 § 1 mom. sägas och ej åtalas må, innan till återgång av giftermål dömt är, från den dag laga kraft ägande dom därom gavs.

Åtal anses vara börjat, då kallelse till svaromål är den, som tilltalas skall, i laga ordning kungjord eller han för brottet häktad blivit.

17 §.

Är åtal börjat inom tid, som i 14 eller 15 § bestämmes, och har det åtal blivit avbrutet; då skall för rättigheten att åtalet fullfölja lika tid, som i samma paragrafer utsatt finnes, räknas från den dag avbrottet skedde.

18 §.

Har någon begått brott, som i 14 § första, andra eller tredje punkten sägs, och har han därefter, innan tid för åtal förflutit, ånyo förövat brott, som i lag är belagt med straffarbete över två år; då skall tid för rättigheten att det förra brottet åtala räknas från det senare brottet. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, där den brottslige, innan tiden för åtal förflutit, begår ytterligare brott, varå straff, som nyss är sagt, kan följa.

19 §.

I intet fall må straff ådömas, sedan trettio år, eller, där brottet enligt lag icke är belagt med straffarbete över två år, sedan femton år förflutit från dag, som i 16 § sägs.

20 §.

Ådömt straff vare förfallet, där domen ej börjat verkställas, innan nedan nämnda tider förflutit från det domen vann laga kraft:

1. trettio år, där straffarbete på livstid ådömts;
2. tjugu år, där straffarbete på viss tid över åtta år ådömts;
3. femton år, där straffarbete på längre tid än två år men icke över åtta år ådömts;
4. tio år, där straffarbete icke över två år ådömts; samt
5. fem år, om straffet var mindre än i fjärde punkten sägs.

Huru ådömt straff tidigare kan vara förfallet, därom stadgas i särskild lag angående villkorlig straffdom.

21 §.

Är mistning av ämbete på viss tid ådömt, vare straffet förfallet, där domen ej börjat verkställas, innan fem år förflutit från det domen vann laga kraft.

I avseende å avsättning gälle ej viss tid för doms verkställande.

22 §.

Skall någon undergå frihetsstraff på viss tid och varder verkställigheten avbruten, sedan straffet till en del avtjänats; då skall, för återupptagande av verkställigheten, ny tid räknas från den dag avbrottet skedde, eller, där villkorlig frigivning ägt rum men återkallats eller förklarats förverkad, från den dag, då beslut därom vann laga kraft; och varde tiden, jämlikt 20 §, bestämd med hänsyn till vad av det ådömda straffet återstår efter avdrag av vad redan blivit verkställt.

23 §.

Har straff, som i 20 § 1 mom. första, andra eller tredje punkten sägs, blivit ådömt men icke börjat verkställas, och begår den dömd, innan tid förflu-

tit, som där för varje fall stadgas, ånyo brott, som i lag är belagt med straffarbete över två år; då skall för det förra straffets verkställande lika tid, som nu är sagt, räknas från det senare brottet.

Har avbrott skett i verkställigheten av sådant straff och begår den dömda före utgången av den i 22 § omförmälda tid brott, som i 1 mom. är sagt; då skall ock, för återupptagande av straffverkställigheten, samma tid räknas från det senare brottet.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat skall äga motsvarande tillämpning, där den brottslige, innan straffet förfallit, begår ytterligare brott, som där är sagt.

6 KAP.

7 §.

Har straff förfallit eller tid till avbrutet åtals fullföljd blivit försutten, efter vad i 5 kap. 13, 14, 15, 17, 18 eller 19 § sägs; vare dock målsägande ej därigenom betaget att det skadestånd söka, vartill han eljest kan berättigad vara.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1926.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 11 november 1925.

Närvarande:

justitierådet SVEDELIUS,
regeringsrådet PALMGREN,
justitierådet CHRISTIANSSON,
justitierådet HÖGSTEDT.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 3 oktober 1925, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsrådet Erik Bergendal.

Lagrådet yttrade:

Det remitterade förslaget överensstämmer i huvudsak med de sakkunnigas förslag av innevarande år, vilket senare förslag i sin ordning utgår från professor Thyréns förberedande utkast till strafflag, allmänna delen, av år 1916 samt strafflagskommissionens år 1923 framlagda förslag i samma ämne. I likhet med de föregående förslagen innebär det remitterade den väsentliga avvikelsen från gällande rätt, att straffpreskriptionsinstitutet utvidgats att omfatta alla brott, jämväl de svåraste. Efter viss tids förlopp skulle således för varje begånget brott åtal vara uteslutet och verkställighet av ådömt men icke eller endast delvis verkställt straff ej få ske. Med hänsyn till de grunder, de sakkunniga i sina motiv åberopat, finner lagrådet förslaget böra i princip godtagas.

Såväl omförmälda utkast som strafflagskommissionens förslag innehöll, i jämförelse med de sakkunnigas förslag samt det remitterade förslaget, en mera fullständig rättslig reglering av vissa med preskriptionsinstitutet sammanhängande frågor, som emellertid icke direkt bero av den föreslagna utvidgningen av preskriptionens omfång. Hit höra t. ex. sådana frågor som om det närmare fixerandet av preskriptionens utgångspunkt, om avbrott i den löpande preskriptionen, om preskriptionsreglernas tillämplighet med avseende å återupptagandet av åtal jämlikt 17 kap. 32 § rättegångsbalken eller vid fråga om återbrytande av dom m. m. Då de skäl, de sakkunniga anfört till stöd för sin ståndpunkt att beträffande dessa frågor låta tills vidare förbliva vid det bestående, synas bärande, har lagrådet icke i frånvaron av bestämmelser i dessa hänseenden funnit anledning till anmärkning mot det remitterade förslaget.

Detaljerna i förslaget hava icke föränlett vidare erinringar från lagrådets sida än som innefattas i följande, under vissa paragrafer i 5 kap. avgivna uttalanden.

14 §.

I punkt 1 stadgas en preskriptionstid av tjugofem år för brott, varå enligt lag straffarbete på livstid kan följa. Motsvarande uttryck i de sakkunnigas förslag var, att brottet är i lag belagt med straffarbete på livstid. Anledningen till den vidtagna ändringen i redaktionen lär vara att söka däri, att man ansett sistnämnda uttryck, såsom efter ordalagen närmast avseende brott, för vilka livstids straffarbete är det enda i lag stadgade straffet, icke tydligt angiva, att här åsyftas alla fall, där berörda straff ingår i straffskalan. Mot det i stället valda uttrycket skulle emellertid med lika fog kunna riktas den anmärkningen, att detsamma, taget strängt efter orden, icke omfattar de visserligen sällsynta fall, då straffarbete på livstid är enda straffet. Vilketdera uttrycket man väljer, torde vid lagbudets tillämpning någon tvekan angående dess rätta innebörd icke komma att uppstå. Att märka är emellertid, att i 15 § 2 mom. av det remitterade förslaget talas om att brott är belagt med straff, som i 14 § första punkten sägs, och att där uppenbarligen avses både det fall, då straffarbete på livstid är det enda för ifrågakvarande brott stadgade straffet, och det, då nämnda straff jämte straffarbete på viss tid ingår i straffskalan. I konsekvens härmed synes i första punkten av förevarande paragraf det av de sakkunniga föreslagna uttryckssättet vara att föredraga framför det remitterade förslagens.

16 §.

I vissa fall, som angivas i denna paragraf, skall preskriptionstiden, i överensstämmelse med vad enligt nuvarande 15 § gäller beträffande två av dessa fall, räknas från den dag laga kraft ägande dom om återgång av giftermål *gavs*, således icke från den dag domen vann laga kraft, vilken dag ju endast då fråga är om en i sista instans meddelad dom sammanfaller med den förra. Samma utgångspunkt eller dagen för domens meddelande stadgas i 17 § av gällande lag vid beräkning av preskriptionstid för straffs verkställande. Enligt motsvarande 20 § i förslaget skall däremot sådan tid börja löpa först från det domen *vann laga kraft*. Den sålunda föreslagna ändringen synes ej vara direkt betingad av den nya reglering av verkställighetspreskriptionen överhuvud, som med förslaget åsyftas; ej heller lämnar de sakkunnigas motivering någon upplysning om anledningen till förändringens vidtagande. Det synes emellertid otvivelaktigt vara lämpligare att, på sätt förslaget innehåller, preskriptionstiden för verkställighet av dom börjar löpa först då domen vinner laga kraft och straffet således i varje fall kan komma till verkställighet. Även i 21 och 22 §§ av förslaget har, såsom det synes, med fullt fog den tid, då dom eller beslut vinner laga kraft, tagits till utgångspunkt för beräkning av preskriptionstid i vissa där avsedda fall av straffverkställighet. Vid sådant förhållande torde det med skäl kunna ifrågasättas, om ett annat beräknings-

sätt bör bibehållas för först omförmälda, i nu förevarande paragraf upptagna fall eller om icke hellre även här den dag domen vinner laga kraft bör bilda utgångspunkt för preskriptionstiden. Det är visserligen sant, att här är fråga om en preskription av annat slag, åtalspreskription, samt att för nu ifrågavarande fall, vilka avse allenast ett fåtal särskilda brott av beskaffenhet att mera sällan föranleda åtal, regeln även av sådan anledning ingalunda äger den betydelse som vid verkställighetspreskriptionen. Men det synes innebära en önskvärd konsekvens och vara ägnat att förebygga misstag, om en enhetlig regel i denna del vinner tillämpning. Något hinder härför synes ej heller föreligga i de lagrum, som reglera åtalsrätten vid ifrågavarande brott, eller 15 kap. 19 § och 21 § 2 mom. samt 22 kap. 21 § 3 mom. strafflagen, ity att den för åtal där stadgade förutsättningen att till återgång av giftermålet blivit dömt otvivelaktigt torde innebära, att dylikt åtal kan anhängiggöras först efter det domen om äktenskapets återgång vunnit laga kraft.

Lagrådet hemställer fördenskull, att slutorden i förevarande paragrafs första stycke måtte ändras till »från den dag domen därom vann laga kraft».

18 §.

På sätt departementschefen anført, synes det av de sakkunnigas motivering framgå, att de med bestämmelsen i denna paragraf om den inverkan å preskriptionstiden, som ett begånget nytt brott kan medföra, avsett icke blott det första brott, som på detta sätt komme att bilda utgångspunkt för en ny preskriptionstid, utan även brott, som den brottslige under den sålunda förlängda tiden ytterligare kunde begå, och så vidare intill dess den i 19 § stadgade tiden förlupit. Emellertid torde stadgandets sålunda åsyftade innehåll kunna anses framgå av lagtexten utan det i förtydligande syfte i det remitterade förslaget gjorda tillägg, som innefattas i paragrafens andra punkt. Uttrycket »innan tid för åtal förflutit» synes nämligen, även om det, såsom naturligt är, i första hand avser de i de tre första punkterna av 14 § angivna tiderna, jämväl kunna omfatta den till följd av ett efter det ursprungliga brottet förövat nytt brott förlängda åtalstiden. Å andra sidan torde det verkställda tillägget efter sin ordalydelse direkt hänföra sig endast till det efter preskriptionstidens förlängning först begångna brottet, och för en tillämpning av regeln å senare brott skulle måhända efter ett dylikt fullständigande kunna anses finnas mindre utrymme än därförutan. Omförmälda tillägg synes därför böra uteslutas.

23 §.

Därest lagrådets hemställan beträffande 18 § vinner avseende, lärer såsom en konsekvens därav även 3 mom. i denna paragraf böra utgå och i sammanhang härmed viss omredigering av paragrafen i övrigt vidtagas till vinnande av bättre överensstämmelse med 18 §.

Ur protokollet:

A. V. Stenkula.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 21 november 1925.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Nothin anmäler lagrådets den 11 i denna månad avgivna utlåtande över det till lagrådet den 3 oktober 1925 remitterade förslaget till *lag om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen*.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anför föredraganden:

»Lagrådet har anmärkt, att i punkt 1 av 14 § det i de sakkunnigas förslag använda uttrycket 'brottet är i lag belagt med straffarbete på livstid' utbytt mot 'straffarbete på livstid kan följa å brottet'. Anmärkningen synes huvudsakligen föranledd därav att i den hänvisning, som i 15 § 2 mom. gjorts till 14 § 1 eller 2 punkten, använts med förstnämnda uttryck överensstämmande ordalag. Då det uttryck, som begagnats i det remitterade förslaget, närmast torde ansluta sig till strafflagens terminologi i övrigt, har jag ansett detsamma böra bibehållas, men hava med anledning av lagrådets anmärkning ordalagen i 15 § 2 mom. underkastats någon jämkning.

Vad lagrådet vid 16 § hemställt har vunnit beaktande.

Lagrådet har funnit det i det remitterade förslaget gjorda tillägget till 18 § överflödigt, då även utan detsamma paragrafen syntes böra tolkas på sätt de sakkunniga åsyftat. I varje fall har lagrådet ansett, att de i tillägget använda ordalagen kunde medföra en alltför snäv tolkning. Härtill vill jag anmärka, att, även om paragrafen möjligen kan utan berörda tillägg tolkas på sätt åsyftats, en motsatt tolkning dock icke synes utesluten, framför allt på grund av den inom straffrätten gällande regeln, att i tvivelaktiga fall den mildare tolkningen skall komma till användning. På grund härav har jag funnit tillägget böra kvarstå, men har jag låtit vidtaga en jämkning av ordalagen för att förebygga den av lagrådet antydda misstolkningen.

I övrigt hava några redaktionella jämkningar vidtagits i förslaget.»

Föredraganden uppläser härefter ett i enlighet med vad sålunda anförts jämkat förslag till *lag om ändring i vissa delar av 5 och 6 kap. strafflagen* samt

hemställer, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Arvid Torold.
